

L'esquerra triomfa al País Valencià

El País Valencià feia bo
allò que "serà
d'esquerra o no serà"
li oblidava el passat
franquista, a pesar
del bon resultat de la
Unió de Centre
Democràtic.

Després d'haver acudit a les urnes dues vegades —eleccions de juny de 1977 i març de 1979—, els valencians van poder exercir el dret d'elegir democràticament els seus representants municipals per primera vegada ara fa 25 anys.

El context. El mapa polític del país havia quedat dissenyat pels resultats de les dues convocatòries generals que ja s'havien celebrat amb anterioritat. Un bon nombre de partits havia desaparegut d'escena, d'altres convergiren i uns pocs de nous s'atreverien a enfrontar-se al sedàs electoral. L'electorat havia estructurejat el panorama sota dos grans partits —PSPV-PSOE i UCD— i havia deixat com a tercera força, malgrat que prou distanciada, els comunistes. La tendència que havien mostrat les generals immediatament anteriors definia un panorama amb victòria de l'esquerra moderada (PSPV, 37,4%) complementada per l'opció més esquerrana (PCE-PCPV, 12%) que deixava els conservadors de la UCD (36,6%) amb un excel·lent resultat quasi parell amb els socialistes.

Aquesta plasmació del vot varià considerablement segons les circumscripcions. Mentre que el PSPV-PSOE va obtenir els millors resultats a la província d'Alacant, la UCD es mostrà predominant en la de Castelló amb un potent 46,5%. Els comunistes van destacar a la de València, amb el 13,5% dels sufragis.

El repte que havien d'afrontar aquestes forces, les úniques que havien aportat representants a Congrés i Senat, era superar la prova de foc municipal. En efecte, les eleccions municipals presentaven la incògnita de comprovar si els partits rectors de la vida política valenciana estarien a l'altura dels seus

resultats anteriors o, pel contrari, la irrupció en el marc local tant de formacions alienes com de persones conegudes pels veïns convertiria la cosa pública en una mena de ventall difícil de coordinar. En definitiva, es tractava de veure en la pràctica si la societat valenciana era més propensa als misatges grupals típics dels partits de masses o bé s'emmarcava en una categoria de relacions més íntimes. No en va, la tendència del lector de premsa al nostre país estava marcada cap al localisme més immediat, per posar un exemple.

Resultat de les municipals. El 3 d'abril de 1979 els resultats començaren a desemboirar aquest panorama. En primer lloc, la participació electoral va ser discreta, amb una considerable abstenció que arribà al 31,07%. Tots tres partits majoritaris gairebé van repetir resultats, amb un petit descens dels dos més grans i un cert creixement del PCE-PCPV, que arrossegà el 14,3% dels vots emesos. Per sobre, apareixien les candidatures independents de clar tarannà local, amb el 16,5% de sufragis. Amb bona part d'aquestes, de caràcter progressista, l'esquerra va aconseguir accedir a nombroses alcaldies mitjançant pactes postelectorals.

Amb tot, el partit més afavorit va ser la UCD, que va traure els millors resultats als pobles més petits —residència aleshores de la meitat de la població del país—, i per tant va obtenir major nombre de representants. Però també va ser la primera força a la província castellanenca i la més votada al cap i casal, així com en importants nuclis com ara Catterroja i amb excel·lents resultats en llocs tan importants com Borriana, Vila-real, Gandia, Ontinyent, Dénia o Oriola.

Per contra, el PSPV-PSOE obtingué uns magnífics resultats a les zones més

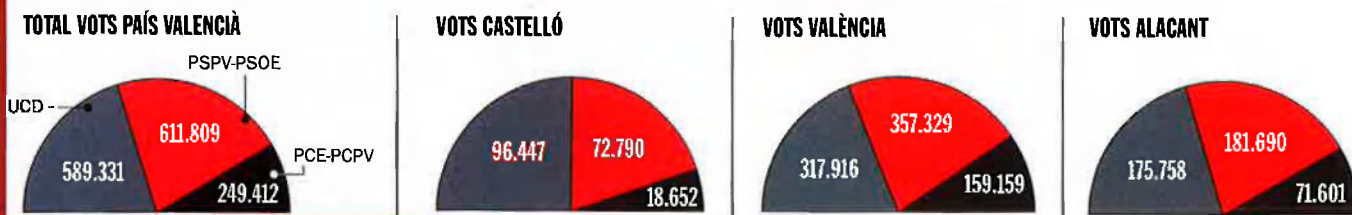
Fernando Martínez Castellano va ser elegit alcalde de València després de les eleccions de 1979, però als pocs mesos va cedir el càrrec a Ricard Pérez Casado.

poblades del país: dels 41 municipis de més de 20.000 habitants, 27 atorgaren la seva confiança a l'esquerra moderada, incloent-hi Castelló de la Plana i Alacant. Si afegim que el PCE-PCPV també va obtenir resultats notables a municipis molt poblats, com la Vall d'Uixó, Sagunt, Paterna, Manises, Xirivella, la Vila Joiosa, Sant Vicent del Raspeig i Ibi, a més de guanyar a Alaquàs, Sueca i Crevillent, la combinació de la força esquerrana comportà l'entesa entre socialistes i comunistes traduïda en els acords presos per Joan Pastor (PSPV-PSOE) i Emèrit Bono i Ernest García (PCE-PCPV).

Aquests pactes presentaven punts tan importants com ara la reivindicació de la senyera quadribarrada, la cooficialitat de l'idioma als llocs catalanoparlants, el suport al moviment veïnal com a eina descentralitzadora, la potenciació del ple municipal enfront de la concentració de poder en la persona de l'alcalde, així com acords concrets per dominar municipis on cap de les dues forces havia tret la majoria absoluta per tal de tancar el pas als conservadors. Les importants alcaldies de Castelló de la Plana, la Vall d'Uixó, Sagunt, Burjassot, València, Catarroja, Sueca, Alcoi, la Vila Joiosa, Alacant, Elda, Elx i Crevillent passaren a mans dels uns o dels altres. Malgrat tot, aquesta política de pactes no derivà en el control de les diputacions provincials, que van restar en mans de la UCD.

L'acord va rebre de seguida tot el pes de la crítica dels mitjans de comunicació més immobilitistes, que fins i tot arribaren a parlar de frontpopulisme i altres barbaritats. La intenció era clara. Desprestigiava aquestes forces mitjançant una estratègia irresponsable d'exercici antidemocràtic que seria, al capdavant, la primera passa del que vindria després amb l'ofensiva anticultural dels sectors més reaccionaris del país, en contra de la llengua i cultura pròpies, i que a hores d'ara continua sense que es pugui veure la sortida d'aquesta situació irracional.

No hem d'oblidar el paper que van representar les forces independents en aquestes eleccions. És clar que el seu resultat no va ser brillant: 56 regidors van obtenir en els municipis de més de 20.000 habitants i només van guanyar a Algemesí. Però la seva incidència política, a l'hora d'establir pactes de govern municipals, sobretot a les localitats més menudes, va ser bastant considerable i d'aquestes candidatures depengué un grapat d'alcaldies. D'aquesta manera, moltes llistes que no havien obtingut representació a nivell estatal trobaren el seu salvavides en les esferes institucionals municipals. S'inaugurava una mena de moda, posteriorment molt seguida per persones que no trobaven plaça en partits o que acabaven la seva carrera en àmbits superiors, de buscar en la política municipal un passament que

Resultat dels principals partits en les eleccions municipals de 1979 al País Valencià

Els pactes entre el PSPV i el PCE-PCPV presentaven punts tan importants com ara la reivindicació de la senyera quadribarrada, la cooficialitat de l'idioma als pobles catalanoparlants, el suport al moviment veïnal com a eina descentralitzadora, la potenciació del ple municipal enfront de la concentració de poder en la persona de l'alcalde, així com acords concrets per dominar municipis on cap de les dues forces hauria tret la majoria absoluta per tal de tancar el pas als conservadors

els permetès mantenir-se en actiu. De vegades ho feien presentant-se en les llistes dels partits majoritaris i d'altres formaven noves candidatures.

D'altra banda, cal ressenyar el paper d'altres partits. Com la Coalició Democràtica, de la qual sortiria posteriorment el Partit Popular, que va aconseguir 86 regidors. O el maoista MCPV-OEC, amb 16 escons locals en llocs tan disperss com la Pobla de Vallbona, Alfara del Patriarca, Paterna, Agres o Petrer, a més de guanyar a Montaverner i obtenir les alcaldies d'Ares d'Alpont i l'Olleria. El Partit Liberal va traure deu regidors, alguns dels quals a la Llosa de Ranes, i obtingué l'alcaldia de Rotglà i Corberà. El PNPV es feia amb nou regidors repartits entre Sedaví, Tavernes de la Valldigna, Ontinyent, Benidorm i l'alcaldia de la Font d'en Carròs. La Unión Nacional, un conglomerat d'extrema dreta infumable on s'amuntegaven Fuerza Nueva, FE y de las JONS, els Círculos de José Antonio, la Confederación Nacional de Excombatientes, la Comunità Tradicionalista i l'Agrupación de Juventudes Tradicionalistas, amb tan llargs noms, només obtingué representació a Vilavella, Almenara i Fortaleny; prova definitiva del trencament que la societat valenciana havia fet amb el franquisme, tot i que el tardofranquisme encara era molt recent. L'ORT, també marxista-leninista-maoista, trobà representació a Alpont, Aigües, Quatretondeta i Ontinyent. Els republicans d'ARDE tingueren representació a Borriana i en alguns pobles de l'Alt Palància. Izquierda Republicana obtingué quatre regidors a Cullera. El PTPV, un altre partit marxista-leninista, arripà tres regidors. La URV –precedent d'Unió

Valenciana– dos regidors repartits entre el cap i casal i Catarroja.

La dispersió del sufragi municipal assenyalava que la tendència del vot valencià era molt clara: potenciava els partits majoritaris alhora que mantenia certa tendència al localisme traduït en l'estreta confiança atorgada als partits minoritaris i fins i tot locals. Aquesta situació explica l'absència de formacions explícitament nacionalistes. Això no volia dir que no hi hagués aquest component com a element catalitzador del vot, que es va traduir en la incorporació del sentiment nacionalista a alguns partits estatals per tal d'omplir el buit corresponent.

La frase "el País Valencià serà d'esquerra o no serà" definia molt clarament la concepció del fet nacional que tenien moltes forces polítiques. Mentre que l'esquerra arreglegava la torxa del nacionalisme valencià a l'espera o en l'absència de forces primordialment nacionalistes, el conservadorisme valencià desplegà tot un munt de propostes que anul·laven el fet diferenciador per tal d'enquadrar-lo dintre de l'espanyolisme més ranci i reaccionari, recorrent a tot tipus de tòpics regionalistes i ultramuntans: la senyera, l'himne, les falles, etc., tot un imaginari col·lectiu enfocat com a patrimoni diferenciador basat en els buidells per tal d'acostar la realitat valenciana a l'"Espanya, Una, Grande y Libre" i unir ambdós destins.

En definitiva, les primeres eleccions municipals al País Valencià deixaren un important llegat, ja que refrendaren el resultat que s'havia vist en les eleccions generals anteriors: la tendència al suport a grups majoritaris, el manteniment de certes formacions en l'àmbit local, l'absència momentània d'al-

Resultats al País Valencià, regidors

	UCD	PSPV-PSOE	PCE-PCPV	Independents	Altres
Castelló de la Plana	██████	████████	█	█	CD █
Borriana	██████	██████	█		CD █ ARDE █
La Vall d'Uixó	██████	██████	██████		
Vila-real	██████	██████	█	██	
València	████████	████████	██████		
Alaquàs	████	██████	██████		
Aldaia	████	██████	████	██	
Alfafar		██████	████	████	
Algemesí	████	█	█	██████	
Aizra	████	████████	████		
Burjassot	████	██████	████		AR-F █
Carcaixent	██████	██████	█		
Catarroja	████	██████	█		URV █
Cullera	████	██████			CD █ IR █
Gandia	████	████	█	██	CD █
Manises	████	██████	██████		
Mislata	████	██████	████		
Oliva	████	████	█	██	
Ontinyent	██████	████	████		PNPV █ ORT █
Paterna	██	██████	████	█	MCPV █
Quart de Poblet	████	██████	████		
Sagunt	████	██████	██████		
Sueca	█	████	██████	██	
Torrent	██████	██████	████		
Xàtiva	████	██████	█	█	
Xirivella	████	██████	██████		
Alicant	██████	██████	████		
Alcol	██████	██████	████		
Benidorm	████	██████	█	██	CD █ PNPV █
Crevillent	█	██████	██████	██	
Dénia	██████	████	█	██	
Elda	██████	██████	████		CD █
Elx	██████	██████	████		CD █
Ibí	██████	█	████	█	
Novelda	████	██████	████		CD █
Oriola	████████	████	█		CD █
Petrer	████	██████	████		CD █ MCPV █
St. Vicent del Raspeig	████	██████	████		CD █
La Vila Joiosa	████	████	██████	██	
Villena	████	██████	████		CD █
Total País Valencià	280	352	163	56	36

EL TEMPS

Algemesí (Ribera Alta) va ser el municipi més important que va anar a raure a mans de grups independents. Aquests grups, en molts altres casos, determinaren el signe polític de nombrosos consistoris.

ternatives nacionalistes i, malgrat els resultats de la UCD, el definitiu trencament amb el passat franquista representat per algunes formacions que

aleshores sonaven a un temps ja molt allunyat.

Ricard Camil Torres i Fabra